

- Russia (introductory lecture of the supposed training course)." *Russian Economic Journal*, no. 9-10, 2003, pp. 64-86.
8. Todosiichuk, V.L. *Regional economics: a textbook*. Vinnitsya, VDAU, 2008.
  9. Timchuk, F. M. *Regional Economy*. Kyiv, MAUP, 1998.
  10. *Regional economy: organizational and economic mechanism of resource management of the region*, ed. B. I. Gerasimova. Tambov, Tamb. gos. tekhn. un-ta, 2002.
  11. "Analysis of socio-economic development of the regions in 2019." Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine, www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/monitorynh/monitorynh-monitorynh/rejtingova-otsinka-regioniv/analiz-soczialno-ekonomichnogo-rozvytku-regioniv-za-2019-rik/ Accessed 10 Nov. 2020.
  12. "Unemployment rate (according to the ILO methodology) by region in 2019." Statistics Service of Ukraine, www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/rp/rp_reg/reg_u/rbn_2019_u.xls Accessed 10 Nov. 2020. Accessed 10 Nov. 2020.
  13. "Report on the results of the implementation of state regional policy in Ukraine in 2019." Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine, www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/monitorynh/rezultati-realizatsiyi-derzhavnoyi-regionalnoyi-politiki/zvit-za-rezultatamy-realizaciyi-derzhavnoyi-regionalnoyi-polityky-v-ukrayini-u-2019-roczni/ Accessed 10 Nov. 2020.

УДК 332:624:352/354

doi: 10.15330/apred.1.16.153-162

Данилюк М.М.¹, Дмитришин М.В.²

ЗЕЛЕНЕ БУДІВНИЦТВО У ДОСЯГНЕННІ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ

¹Західноукраїнський національний університет,
Івано-Франківський навчально-науковий
інститут менеджменту,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра управління та адміністрування,
вул. Дністровська, 32, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: (0342) 75-46-22,
e.mail: ¹malculum@ukr.net,
e.mail: ²martadmytryshyn@hotmail.com

Анотація. Мета даного наукового дослідження – виявлення ключових характеристик зеленого будівництва, які необхідні для можливих переваг і перспектив.

Методи дослідження, що були використані у процесі написання статті – порівняння, аналогії, індукції та дедукції, системного аналізу та системного підходу.

Результати. У статті розкрито ключові характеристики, потреби та передумови існування зеленого будівництва. Розкрито різницю між традиційним та зеленим будівництвом. Охарактеризовано місце зеленого будівництва у складі зеленої економіки. Виокремлено фактори за допомогою яких об'єкти зеленого будівництва впливають на навколишнє середовище та здоров'я населення; структуровано їх в логічній послідовності появи. Досліджено системи «зеленої сертифікації». Охарактеризовано стандарт LEED, який застосовується при будівництві нових і реінноваційних проектів; внутрішній реконструкції та оздобленні будівель, що експлуатуються; житлової нерухомості; замського житлового будівництва та котеджних поселень. Аналогічно охарактеризовано стандарт BREEAM один з найвідоміших і поширених методів оцінки екологічної ефективності будівель (офісних центрів, торгових майданчиків, промислових об'єктів, загальноосвітніх закладів, багатоквартирних будинків, судів та тюрем, наявного житлового фонду). У межах стандартів описано показники (місце для забудови, ефективність споживання води та енергії, споживання матеріалів та

ресурсів, якість середовища, інновації, управління, здоров'я, транспорт, утилізація відходів, забруднення), які оцінюються та їх рейтинг у системі бальної оцінки. Виділено чинники підвищення інвестиційної привабливості об'єктів зеленого будівництва. Розроблено та описана схематична модель збільшення інвестиційної привабливості зеленого будівництва через врахування факторів впливу (унікальність, якість, відповідальність) та переваг (зменшення витрат та збільшення можливостей). Окреслено переваги зеленого будівництва для чотирьох суб'єктів: регіону, інвесторів, будівельних компаній та власників «зелених» будівель.

Наукова новизна. Результатом публікації є побудова цілісної характеристики зеленого будівництва починаючи з передумов та потреб його існування, а завершуючи перевагами та перспективами.

Практична значущість результатів. Результати належним чином описані та графічно зображені; це дозволяє їх використовувати у процесі подальшого наукового пошуку, практичній діяльності та з метою поповнення інтелектуального капіталу всіх зацікавлених читачів.

Ключові слова: зелена економіка, зелене будівництво, сертифікація.

Danyliuk M.M.¹, Dmytryshyn M.V.²

GREEN BUILDING IN ACHIEVING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT

West Ukrainian National University,
Ivano-Frankivsk Educational and Scientific
Institute of Management,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Management and Administration,
vul. Dnistrovska, 32, Ivano-Frankivsk,
76000, Ukraine,
tel.: (0342) 75-46-22,
e.mail: ¹malculum@ukr.net,
e.mail: ²martadmytryshyn@hotmail.com

Abstract. The purpose of this research is to identify the key characteristics of green building that are necessary for the possible benefits and prospects.

Research methods used in the article - comparison, analogy, induction and deduction, systems analysis and systems approach.

Results. The article reveals the key characteristics, needs and prerequisites for the existence of green building. The difference between traditional and green construction is revealed. The place of green construction as a part of green economy is characterized. The factors by which green construction objects affect the environment and public health are singled out; they are also structured in a logical sequence of appearance. Green certification systems have been studied. The LEED standard, which is used in the construction of new and renovation projects; interior reconstruction and decoration of buildings in operation; residential real estate; suburban housing and cottage settlements, is characterized. The BREEAM standard is similarly described as one of the most well-known and widespread methods of assessing the environmental performance of buildings (office centers, shopping malls, industrial facilities, secondary schools, apartment buildings, courts and prisons, available housing). The indicators of the standards (place to build, water and energy efficiency, consumption of materials and resources, environmental quality, innovation, management, health, transport, waste disposal, pollution) are evaluated and their rating in the scoring system is fixed. Factors for increasing the investment attractiveness of green construction projects have been identified. A schematic model of increasing the investment attractiveness of green construction through taking into account the factors of influence (uniqueness, quality, responsibility) and benefits (reducing costs and increasing opportunities) has been developed and described. The benefits of green building for four actors: region, investors, construction companies and owners of «green» buildings are outlined.

Scientific originality. The result of the publication is the construction of a holistic description of green building, starting from the preconditions and needs of its existence, and ending with the benefits and prospects.

The practical significance of the results. The results are properly described and graphically represented; this allows them to be used in the process of further scientific research, practical activities and to replenish the intellectual capital of all interested readers.

Key words: green economy, green building, certification.

Вступ. Ключовою тенденцією сталого регіонального розвитку на сучасному етапі розвитку суспільства являється створення комфортного середовища для проживання населення. Сучасний стан та тенденції розвитку економіки свідчать про наявність важливих та складних проблем, зумовлених застарілістю житлового фонду, енергозатратністю будівель, що спонукає до пошуку заходів, які ефективно могли б скоротити енергоспоживання та стимулювали використання при будівництві екологічних матеріалів, техніки і устаткування, що відповідають вимогам екологічності.

Проблематику зеленого будівництва розкрито в працях багатьох вчених, що вказує на її актуальність та потребу подальшого прикладного дослідження. Так, зокрема, теоретико-методичні підходи до визначення поняття зелене будівництво досліджували С.Мащенко, М.Вовк та Р.Алієв [1], О.Дорошенко [2]; зелене будівництво як шлях до стійкого розвитку урбоєкосистем на основі досвіду ЄС та економічну політику Європейського Союзу з підтримки зеленого житлового будівництва – Ю.Орловська, М.Вовк, В.Чала та С.Мащенко [3, 4]; процеси інвестування в зелене будівництво як засіб стимулювання регіонального розвитку – Л.Саркісян [5], еколого-ергономічне проектування як складник зеленого будівництва – О.Протасенко та Г.Мигаль [6]; концепцію, причини та тенденції розвитку – О.Білик [7]. Також нерідко зелене будівництво є ключовим об'єктом дослідження у працях із зеленої економіки та розглядається у контексті її розвитку. Питання зеленої економіки досліджували, зокрема, О.Бондар, Т.Галушкіна та П.Унгурян [8], Ю.Боровик, Ю.Слагін та О.Полякова [9], О.Добровольська [10], Н.Бондар та І.Тодріна [11], Н.Краснікова, А.Хохлова та П.Красніков [12], Д.Тарасенко [13], А.Гура та Т.Гуцан [14].

На відміну від багатьох країн, в Україні як і раніше використовуються традиційні технології проектування і зведення об'єктів нерухомості, а також оцінки їх впливу на навколишнє середовище. Будівництво, як галузь народного господарства, потребує великої кількості різної сировини, будівельних матеріалах, енергетичних та інших ресурсів, отримання яких часто негативно впливає на природне середовище. Існуюча проблематика погіршення стану навколишнього середовища, виснаження природних ресурсів, завантаженості транспортних шляхів, вимагають переглянути сформовані підходи до управління розвитком забудови територій та актуалізують перехід до будівництва і експлуатації будівель з мінімальним впливом на навколишнє середовище. Необхідність впровадження та розвитку «зеленого» будівництва в Україні зумовлена як міжнародними зобов'язаннями, так і внутрішніми соціально-економічними й екологічними реаліями.

Будівлі та споруди, що є результатом будівельної діяльності здійснюють істотний вплив на навколишнє середовище. Задовольняючи свої потреби шляхом будівництва будівель людство витрачає природні ресурси і вносить зміни в функціонування екосистеми, що негативно впливає на стійкість розвитку майбутніх поколінь. Інноваційним інструментом підвищення стійкості середовища проживання є зелене

будівництво яке базується на ефективному використанні потенційних можливостей, збалансованості суспільного розвитку й пріоритетності збереження довкілля.

Постановка завдання. Мета даного наукового дослідження – виявлення ключових характеристик зеленого будівництва, які необхідні для можливих переваг і перспектив.

Методи дослідження, що були використані у процесі написання статті – порівняння, аналогії, індукції та дедукції, системного аналізу та системного підходу.

Результати. Зелене будівництво передбачає зведення будівель з мінімальним впливом на навколишнє середовище. Його ціллю є мінімізація рівня споживання матеріальних та енергетичних ресурсів протягом всього життєвого циклу будівлі (проектування, будівництво, експлуатація, капітальний ремонт, реконструкція та знесення). Реалізація зеленого будівництва розширює і доповнює класичне будівельне проектування такими характеристиками як корисність, економія, довговічність і комфорт.

Розвиток і впровадження стандартів зеленого будівництва стимулює розвиток бізнесу, інноваційних технологій та економіки, поліпшує якість життя суспільства і стан навколишнього середовища.

Реалізація принципів «зеленого» будівництва дозволить здійснити перехід до «зеленої» економіки, яка будучи складовим елементом концепції сталого розвитку, має значний потенціал. У її рамках можливе вирішення актуальних проблем глобального характеру та розв'язання цілком конкретних проблем: ресурсозбереження, поліпшення фінансово-економічних показників діяльності господарюючих суб'єктів, скорочення витрат на обслуговування будинків, зниження фінансових ризиків і витрат в процесі будівництва і експлуатації будівель, скорочення витрат на переробку відходів будівельного виробництва, залучення в регіони додаткових інвестицій в результаті популяризації «зеленого» будівництва.

Значимість «зеленого» будівництва в якості зазначеного інструменту зростає в умовах диференціації регіонів України за екологічними, демографічними, кліматичними, та соціально економічними показниками розвитку. На сьогодні місцевим органам влади необхідно розробити і реалізовувати комплексну програму розвитку «зеленого» будівництва, що сприятиме сталому розвитку нашої країни в найближчій перспективі.

Мінімізація впливу будівель протягом всього життєвого циклу на навколишнє середовище та здоров'я населення досягається завдяки (рис. 1):

- ефективному використанню водних та енергетичних ресурсів;
- використанню екологічно безпечних будівельних матеріалів;
- зменшенню шкідливих відходів небезпечних викидів та інших впливів на навколишнє середовище;
- застосування будівельних матеріалів місцевого походження (зменшення шкоди навколишньому середовищу через перевезення матеріалів);
- використання поновлюваних джерел енергії (енергія вітру, сонця тощо);
- застосування матеріалів, що характеризуються енергоефективністю та енергозбереженням.

Поступовий розвиток «зеленого» будівництва повинен стати рушієм для впровадження інноваційних «зелених» технологій. Це зокрема: енергозберігаючих технологій, використання сонячної енергії, вторинне використання води, облаштування території навколо будівлі, роздільний збір та сортування сміття.

До енергозберігаючих технологій можна віднести: використання енергозберігаючих світильників, забезпечення інсоляції всього приміщення.

Встановлення вікон, що не допускають перегрівання приміщення влітку і зменшують тепловтрату в зимовий період.

Використання екологічних будівельних матеріалів та матеріалів отриманих шляхом вторинної переробки відходів (скла, металу, бетону), використання екологічних утеплювачів, які утримують тепло всередині приміщення, а також не завдають шкоди здоров'ю людини.

Використання альтернативних джерел енергії також характерно для «зеленого» будівництва (сонячна енергія, енергія вітру).

Для всіх «зелених» будівель характерно повторне використання водних ресурсів, в тому числі дощової води. Вода з дахів проходить до спеціальних резервуарів для збору дощової води. Воду можна використовувати для поливу газонів, миття машин тощо. Такий вид технологій забезпечує економію води і не допускає перевантаження каналізації.

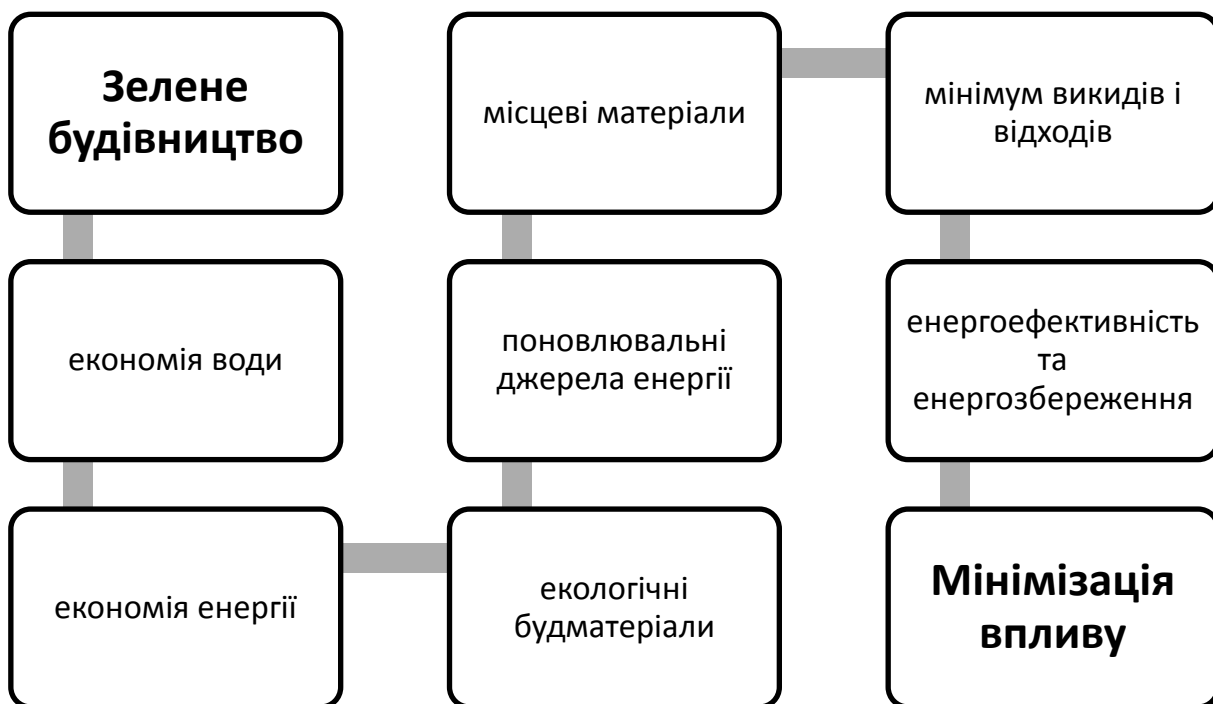

Рис. 1. Мінімізація впливу зеленого будівництва протягом всього життєвого циклу будівель на навколишнє середовище та здоров'я населення

*складено авторами

Fig. 1. Minimization of the impact of green building throughout the life cycle of buildings on the environment and public health

*compiled by the authors

Щоб перебування всередині будівлі приносило максимальний комфорт, важливим є облаштування території навколо зеленого будинку. Впроваджуються «зелені» транспортні стратегії поблизу будівлі влаштовують велосипедні, роликові стоянки і парковки для електромобілів. Створюються умови для уникнення перетину потоків автомобілів і пішоходів, облаштовуються пішохідні зони. Забезпечується легкий доступ до зупинок громадського транспорту.

Головним інструментом втілення принципів зеленого будівництва в проектах нерухомості є так звані системи зеленої сертифікації. Системи «зеленої сертифікації» характеризуються наступним:

- оцінка всього життєвого циклу будівлі, а не тільки проектно-будівельної частини;
- використання широкого спектру різних критеріїв, які оцінюють розташування земельної ділянки, що застосовуються технології проектування і будівництва, використання поновлюваних джерел енергії, технологію демонтажу та ін.;
- сертифікація не є поодиноким дією, а процесом, який супроводжує проектування і будівництво об'єкта.

В міжнародній практиці існує кілька незалежних систем сертифікації в зеленому будівництві, зокрема Leadership in Energy and Environment Design (LEED) США, Building Research Establishment Environmental Assessment Method (BREEAM) Велика Британія. В основі цих стандартів закладені норми використання будівельних матеріалів, води, енергії та земельних ділянок. Будівлі, що сертифіковано забезпечують мінімальне забруднення навколишнього середовища.

Стандарт LEED застосовується при будівництві нових та реінноваційних проектів і внутрішній реконструкції будівель. Стандартом визначається енергоефективність, екологічність, стійкість будівель та перехід будівельної індустрії до проектування, будівництва та експлуатації саме таких будівель. LEED не вносить корективи в нормативні документи тієї чи іншої країни, а тільки доповнює більш досконаліми критеріями оцінки якості. Дана рейтингова система може бути застосована до комерційної і житлової нерухомості (багатоквартирної і замиської), вона супроводжує весь цикл будівництва будівлі, від початкового проектування до його експлуатації.

BREEAM один з найвідоміших і поширених методів оцінки екологічної ефективності будівель визначає стандарти сталого проектування і будівництва, та дає можливість порівнювати різні будівлі за рівнем їх впливу на навколишнє середовище. Існує кілька стандартних схем оцінки BREEAM - для торгової, промислової та комерційної нерухомості.

Заходи щодо сертифікації на відповідність стандартам зеленого будівництва дозволяють отримати не тільки незалежну оцінку об'єкта будівництва, а й підвищити інвестиційну привабливість проекту. Чинниками підвищення інвестиційної привабливості об'єктів зеленого будівництва є наступні:

- зниження операційних витрат за рахунок скорочення споживання енергії;
- підвищення вартості при продажу;
- новизна і унікальність пропозиції;
- обґрунтування якості об'єкта, що підтверджено міжнародними стандартами;
- екологічна відповідальність учасників ринку;
- результати сертифікації можуть бути використані як основа для рекламної кампанії.

Об'єкти сертифікації в системах LEED та BREEAM

Table 1

Certification objects in LEED and BREEAM systems

BREEAM		
Об'єкти сертифікації	Показники, що оцінюються	Рейтинг в системі (балів)
Офісні центри Торгові майданчики Промислові об'єкти Загальноосвітні заклади Об'єкти сфери охорони здоров'я Багатоквартирні будинки Суди, тюрми Наявний житловий фонд (модернізація та підвищення ефективності)	Місце для забудови, що враховує майбутні потреби (sustainable sites, SS). Ефективність споживання води (water efficiency, WE). Споживання енергії і параметри атмосфери (energy and atmosphere, EA). Споживання матеріалів і ресурсів (materials and resources, MR). Якість середовища всередині приміщень (Indoor environmental quality, IEQ). Інновації в проектуванні (innovation in design, ID).	Не сертифіковано < 30 Сертифіковано ≥ 30 Добре ≥ 45 Дуже добре ≥ 55 Відмінно ≥ 70 Видатні характеристики ≥ 85
LEED		
Нове будівництво Будівлі, що експлуатуються Комерційні будівлі Оздоблення будівель Торгові майданчики Житлова нерухомість Заміське житлове будівництво Котеджні поселення	Управління Здоров'я Енергія Транспорт Вода Матеріали Утилізація відходів Використання земельної ділянки Забруднення	Сертифіковано 40-49 Срібний 50-59 Золотий 60-79 Платиновий < 80

*складено на основі [1-4]

*compiled on the basis of [1-4]

На рисунку 2 зображена схематична модель збільшення інвестиційної привабливості зеленого будівництва через врахування факторів впливу та переваг

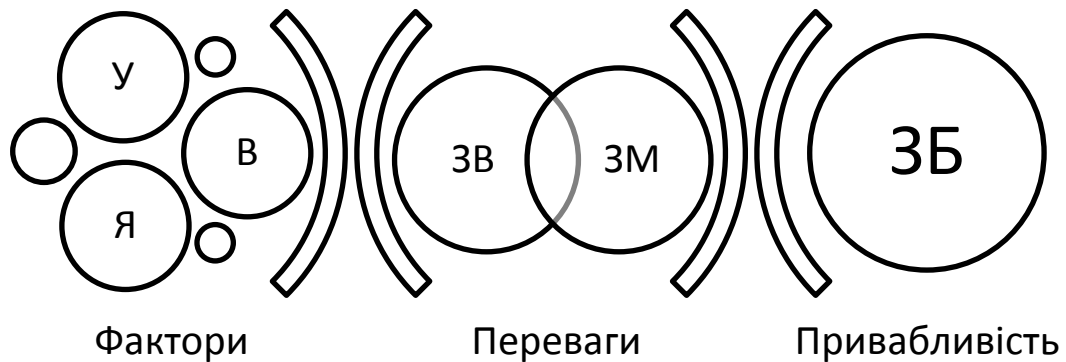

Рис. 2. Модель збільшення інвестиційної привабливості зеленого будівництва через врахування факторів впливу та переваг (У – унікальність; Я – якість; В – відповідальність; ЗВ – зменшення витрат; ЗМ – збільшення можливостей; ЗБ – зелене будівництво)

*розроблено авторами

Fig. 2. Model of increasing the investment attractiveness of green construction by taking into account the factors of influence and benefits (У - uniqueness; Я – quality; В - responsibility; ЗВ - cost reduction; ЗМ - increase opportunities; ЗБ - green building)

*developed by the authors

Таблиця 2

Переваги зеленого будівництва

Table 2

The advantages of green building

Регіон	Інвестори	Будівельні компанії	Власники будівель
Покращення якості навколишнього середовища	Економія витрат на експлуатацію будівлі за рахунок зниження енергоємності об'єкта	Зростання конкурентних переваг на ринку	Підвищення якості середовища проживання
Впровадження інноваційних технологій	Маркетингові переваги на ринку	Покращення корпоративного іміджу компанії	Відповідність будівлі вимогам соціальної відповідальності
Скорочення рівня безробіття та створення нових робочих місць	Зниження ризиків зростання цін на енергоресурси	Міжнародне визнання	Зменшення експлуатаційних витрат

*розроблено авторами

*developed by the authors

Висновки. Розвиток і популяризація «зелених» стандартів повинна дати поштовх розвитку ринку будівельних матеріалів і технологій. Виробникам доведеться істотно нарощувати інноваційну складову продукції, тому що з приходом «зеленого» будівництва повинні з'явитися і нові «зелені» технології, іноземні, що адаптовані до українських умов, так і власні розробки.

Таким чином, застосування зелених стандартів має низку вигод для навколишнього середовища, суспільства і економіки. Сертифікація забезпечує високу конкурентоспроможність в просуванні проекту, гарантію, що при будівництві об'єкту застосовувалися технології, що відповідають основним принципам сталого розвитку територій, активізацію пошуку інноваційних рішень, зниження експлуатаційних витрат і підвищення якості робочої і житлового середовища.

Зелене будівництво може стати цікавим доповненням методів управління муніципальним майном [15], в тому числі й занедбаним. Це дозволить регіону покращити свою інвестиційну та туристичну привабливість, підвищити економічну активність та здобути репутацію соціально відповідального самоуправління.

1. Машенко С.О., Вовк М.С., Алієв Р.А. Теорія і методологія «зеленого будівництва». *Економічний простір*. 2016. № 113. С. 220-230.
2. Орловська Ю.В., Вовк М.С., Чала В.С., Машенко С.О. Економічна політика ЄС з підтримки зеленого житлового будівництва: Монографія. Дніпро. 2017. 148 с.
3. Саркисян Л.Г. Інвестування в зелене будівництво як засіб стимулювання регіонального розвитку. *Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка*. 2017. Випуск 6 (11). С. 243-246.
4. Протасенко О.Ф., Мигаль Г.В. Еколого-ергономічне проектування як складник зеленого будівництва. *Екологічні науки*. № 1(28). 2019. С. 302-306.
5. Орловська Ю.В. Зелене будівництво – шлях до стійкого розвитку урбоєкосистем на основі досвіду ЄС. *Економічний простір*. 2017. № 120. С. 216-223.
6. Білик О.А. Зелене будівництво: концепція, причини та тенденції розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Економічні науки. 2016. Вип. 20(1). С. 53-57.
7. Дорошенко В.М. Теоретико-методичні підходи до визначення поняття «зелене будівництво». *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2018. Вип. 14(2). С. 31-38.
8. Бондар О.І. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку: Монографія / Бондар О.І., Галушкіна Т.П., Унгурян П.Я. ; за заг. ред. О.І. Бондаря. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 237 с.
9. Боровик Ю.Т., Єлагін Ю.В., Полякова О.М. «Зелена економіка»: сутність, принципи, перспективи для України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 69. С. 75-83.
10. Добровольська О. Зелена економіка: теорія та практика імплементації в Україні. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2018. Вип. 1. С. 196-205.
11. Бондар Н.О., Тодрина І.В. «Зелена економіка» в індустрії туризму: проблеми і перспективи розвитку в контексті впливу на економічний стан місцевих громад. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2019. Вип. 202. С. 92-100.
12. Краснікова Н.О., Хохлова А.В., Красніков П.Д. «Зелена економіка» як елемент сталого розвитку: сучасний стан та перспективи. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 5. С. 19-23.
13. Тарасенко Д.Л. Сталий розвиток і «зелена» економіка: політика ЄС. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2017. № 10. С. 111-115.
14. Гура А.О., Гуцан Т.Г. Зелена економіка: сутність, чинники та перспективи розвитку в Україні. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Економіка*. 2017. Вип. 17. С. 42-52.
15. Данилюк М.М., Дмитришин М.В. Управління муніципальним майном. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. №6. С. 11-13.

References

1. Mashchenko, S.O., Vovk, M.S, and R.A. Aliyev. "Theory and methodology of "green building" ." *Economic space*,no.113, 2016, pp. 220-230.
2. Orlovska, Y.V., Vovk, M.S., Chala, V.S., and S.O Mashchenko. *EU economic policy to support green housing: Monograph*. Dnipro, 2017.
3. Sarkisian, L.H. "Investing in green building as a means of stimulating regional development." *Development of productive forces and regional economy*, Issue 6 (11), 2017, pp. 243-246.
4. Protasenko, O.F., and G.V.Migal. "Ecological and ergonomic design as a component of green construction." *Environmental sciences*, no 1 (28), 2019, pp. 302-306.
5. Orlovska, Y.V. "Green building - a way to sustainable development of urban ecosystems based on EU experience." *Economic space*, no. 120, 2017, pp. 216–223.

6. Bilyk, O.A. "Green building: concept, causes and trends." *Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser. : Economic Sciences*, vol. 20 (1), 2016, pp. 53-57.
7. Doroshenko, V.M. "Theoretical and methodological approaches to defining the concept of "green building"." *Current problems of economic development of the region*, vol. 14 (2), 2018, pp. 31-38.
8. Bondar O.I., editor. "Green" economy as a basis for greening local development: Monograph. Kherson, OLDI-PLUS, 2018. 2
9. Borovik, Yu.T., Yelagin, Yu.V., and O.M. Polyakova "Green economy": essence, principles, prospects for Ukraine." *Bulletin of Transport Economics and Industry*, no. 69, 2020, pp. 75–83.
10. Dobrovolska, O. "Green economy: theory and practice of implementation in Ukraine." *Socio-economic problems and the state*, vol. 1, 2018, pp. 196-205.
11. Bondar, N.O., and I.V.Todrina. "Green economy" in the tourism industry: problems and prospects for development in the context of the impact on the economic condition of local communities." *Bulletin of the Petro Vasylenko Kharkiv National Technical University of Agriculture*, vol. 202, 2019, pp. 92-100.
12. Krasnikova, N.O., Khokhlova, A.V., and P.D. Krasnikov. "Green economy" as an element of sustainable development: current status and prospects." *Economic Bulletin of the Zaporozhye State Engineering Academy*, vol. 5, 2018, pp. 19-23.
13. Tarasenko, D.L. "Sustainable development and «green» economy: EU policy." *Bulletin of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*, no. 10, 2017, pp. 111–115.
14. Hura, A.A., and T.G.Hutsan. "Green economy: essence, factors and prospects of development in Ukraine." *Collection of scientific works of Kharkiv National Pedagogical University named after G.S. Skovoroda. Economy*, vol. 17, 2017, pp. 42-52.
15. Danyliuk, M.M., and M.V. Dmytryshyn. "Municipal property management." *Economy. Finances. Law*, no.6. 2020, pp. 11-13.

УДК 338.01(1-32):336+330.322+339.137.2

doi: 10.15330/apred.1.16.162-170

Мулеса Е.В.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів і банківської справи,
вул. Університетська, 14, м. Ужгород,
88000, Україна,
тел.: +380667739455,
e-mail: elina13mulesa@ukr.net

Анотація. Метою дослідження є поглиблення та розвиток підходів до визначення сутності спроможності регіону, виділення її різновидів, дослідження взаємозв'язку та взаємозалежності між ними та виявлення впливу цих складових на ефективність функціонування території як окремої адміністративно-територіальної одиниці.

У процесі дослідження використано методи монографічного та теоретичного узагальнення – для обґрунтування поняття спроможності регіону та його різновидів; системного та регресійного аналізу – при виявленні основних проблем розвитку регіонів на принципах самодостатності; індукції та дедукції – для доведення схожості проблем регіонального розвитку територій в умовах реформи місцевого самоврядування тощо.

Досліджені в роботі теоретичні підходи поняття спроможності дали змогу розкрити її в якості комплексного показника, що включає в себе ряд додаткових визначників (конкурентоспроможність, інституційну, інвестиційну, організаційну, податкову та фінансову спроможності), кожен з яких є невід'ємною частиною успішного розвитку громади в умовах сьогодення. Розкрито сутнісну характеристику кожного виду спроможності, визначено їх